

Πρωτοπρεσβύτερος π. Ευάγγελος Παπανικολάου: Η ζωή του Ιωσήφ του Μίμου

/ [Ενορίες](#)

Μια θεολογική προσέγγιση πάνω στη σύγχρονη πνευματική κατάσταση του δυτικού κόσμου και στη σημασία της ορθόδοξης εμπειρίας. Χρησιμοποιώντας προσωπικά παραδείγματα, θεατρικές αναφορές και ιστορικά πρόσωπα, παρουσιάζεται η διαδρομή ενός ανθρώπου της Δύσης προς τη συνάντηση με τον Χριστό και την ορθόδοξη πίστη.

Ομιλία με θέμα «Η ζωή του Ιωσήφ του Μίμου», πραγματοποίησε ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Ευάγγελος Παπανικολάου, Θεολόγος, Ιατρός και ιεραπόστολος στο Καμερούν, στον Ιερό Ναό Ευαγγελιστρίας Πειραιώς, την

Τετάρτη 5 Νοεμβρίου.

Της ομιλίας, που δόθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...», προηγήθηκε Ιερά Παράκληση προς την Υπεραγία Θεοτόκο τη Βηματάρισσα.

Η ομιλία του π. Ευαγγέλου ήταν μια θεολογική προσέγγιση πάνω στη σύγχρονη πνευματική κατάσταση του δυτικού κόσμου και στη σημασία της ορθόδοξης εμπειρίας. Χρησιμοποιώντας προσωπικά παραδείγματα, θεατρικές αναφορές και ιστορικά πρόσωπα, επιχείρησε να παρουσιάσει τη διαδρομή ενός ανθρώπου της Δύσης προς τη συνάντηση με τον Χριστό και την ορθόδοξη πίστη.

Στην αρχή, ο ομιλητής τόνισε τη δυσκολία του θέματος, εξηγώντας ότι θα αναφερθεί σε έναν Ευρωπαίο άνθρωπο που, αν και προερχόμενος από ετερόδοξο περιβάλλον, οδηγήθηκε μέσω της χάριτος του Θεού στην Ορθοδοξία. Περιέγραψε τη νοοτροπία του δυτικού πολιτισμού ως βαθιά επηρεασμένη από τον καθολικισμό, ο οποίος, σύμφωνα με τον ίδιο, καλλιεργεί μια αίσθηση αυτάρκειας και πνευματικής υπεροψίας. Οι άνθρωποι της Δύσης θεωρούν πως κατέχουν τη γνώση και απομακρύνονται από τη θεία ενέργεια, πιστεύοντας ότι μπορούν να προοδεύσουν μόνο με ανθρώπινες δυνάμεις. Αυτή η στάση οδηγεί σε υπαρξιακό κενό και αποξένωση.

Για να φωτίσει τη σύγχυση της δυτικής σκέψης, ο π. Ευάγγελος αναφέρθηκε στο έργο του Σάμιουελ Μπέκετ «Περιμένοντας τον Γκοντό», το οποίο θεωρεί χαρακτηριστικό της ευρωπαϊκής υπαρξιστικής φιλοσοφίας. Μέσα από τη δική του εμπειρία παρακολούθησης του έργου, τόνισε ότι πρόκειται για μια σκοτεινή και απελπισμένη απεικόνιση του ανθρώπου που αναζητά μάταια ένα νόημα ή μια ανώτερη δύναμη. Η σκηνή όπου οι δύο ήρωες περιμένουν τον «Γκοντό», δηλαδή τον Θεό, ο οποίος όμως δεν έρχεται ποτέ, ερμηνεύεται ως έκφραση της πνευματικής αποκοπής της Ευρώπης από την πίστη. Ο δυτικός άνθρωπος, όπως είπε, παραμένει μουγγός και τυφλός, περιμένοντας σωτηρία από εξωτερικές δυνάμεις, χωρίς να αντιλαμβάνεται ότι «η βασιλεία του Θεού είναι εντός ημών».

Η ανάλυση του έργου επεκτείνεται σε μια γενικότερη κριτική του ευρωπαϊκού πολιτισμού, ο οποίος έχει χάσει το φως και την ελπίδα που χαρακτήριζε την αρχαία ελληνική και χριστιανική παράδοση. Ο ομιλητής συγκρίνει τα αρχαία ελληνικά δράματα, τα οποία οδηγούν σε κάθαρση και ηθική ανύψωση, με τα σύγχρονα θεατρικά ρεύματα που καταλήγουν σε απελπισία και μηδενισμό. Μέσα από παραδείγματα έργων του Ιονέσκο και άλλων υπαρξιστών δημιουργών, υπογράμμισε ότι η τέχνη της Δύσης αντικατοπτρίζει την απώλεια νοήματος και την κυριαρχία του ατομισμού.

Στη συνέχεια, ο π. Ευάγγελος αναφέρθηκε στην κεντρική μορφή της ομιλίας του, τον Ιωσήφ, έναν Ολλανδό ηθοποιό που πέρασε από διάφορα φιλοσοφικά και πνευματικά ρεύματα προτού γνωρίσει τον Χριστό. Μέσα από την προσωπική του πορεία παρουσιάζεται το πώς η αναζήτηση του Θεού έξω από την ορθόδοξη παράδοση οδηγεί σε πλάνη, καθώς ο άνθρωπος προσπαθεί να βρει τη λύτρωση

μέσα από τη λογική ή την αυτοβελτίωση. Ο ομιλητής τόνισε ότι χωρίς πνευματικό καθοδηγητή και χωρίς την εκκλησιαστική ζωή, οι ασκήσεις και οι διαλογισμοί δεν οδηγούν σε αληθινή μεταμόρφωση, αλλά σε μια ψευδαίσθηση εσωτερικής γαλήνης.

Η μεταστροφή του Ιωσήφ ξεκινά όταν βιώνει έντονες τύψεις για τη ζωή του, οι οποίες τον οδηγούν στη μετάνοια. Ο π. Ευάγγελος διακρίνει μεταξύ τύψεων και ενοχών: οι τύψεις είναι πνευματική συνειδητοποίηση του σφάλματος ενώπιον του Θεού, ενώ οι ενοχές βασίζονται στον εγωισμό και στην αυτοαναφορά. Η αληθινή μετάνοια, όπως υποστηρίζει, είναι δώρο του Θεού που γεννιέται μέσα από ταπείνωση και πόνο. Με αυτόν τον τρόπο, η ανθρώπινη τραγωδία μετατρέπεται σε ευκαιρία σωτηρίας.

Μέσα από αναφορές σε παραδείγματα αγίων, ο ομιλητής έδειξε ότι η μετάνοια είναι μια πορεία που περνά από την πτώση στην αποκάλυψη της αγάπης του Θεού. Όλοι οι άνθρωποι που γνώρισαν τη θεία χάρη είχαν προηγουμένως ζήσει μέσα στο σκοτάδι και την αμαρτία, κάτι που αποδεικνύει ότι η σωτηρία είναι δυνατή για όλους.

Το καθοριστικό σημείο της ζωής του Ιωσήφ έρχεται όταν, λίγο πριν από μια θεατρική παράσταση, βιώνει μια άμεση εμπειρία του Χριστού: νιώθει την παρουσία του Θεού μέσα του και αντιλαμβάνεται ότι ο Χριστός δεν είναι μια εξωτερική

δύναμη που πρέπει να περιμένει, αλλά μια ζωντανή πραγματικότητα ήδη παρούσα στην καρδιά του. Αυτή η εμπειρία τον οδηγεί να εγκαταλείψει το θέατρο και τη δημόσια ζωή, δηλώνοντας μπροστά στο κοινό ότι δεν μπορεί πλέον να παίζει «στην απάτη της απάτης». Παρά τις ειρωνείες και τις αντιδράσεις, ο Ιωσήφ επιμένει στην απόφασή του να αφιερωθεί ολοκληρωτικά στον Χριστό.

Ο π. Ευάγγελος συνέχισε περιγράφοντας τη γνωριμία του Ιωσήφ με τον Άγιο Πορφύριο, στον οποίο απευθύνθηκε μέσω μιας μοναχής. Ο Άγιος αναγνωρίζει τη γνησιότητα της εμπειρίας του και τον ενθαρρύνει να βαπτιστεί ορθόδοξος και να εργαστεί για τον Θεό, όπως ο Απόστολος Παύλος μετά τη μεταστροφή του. Του τονίζει ότι η αλήθεια που βίωσε είναι δώρο του Αγίου Πνεύματος και ότι δεν πρέπει ποτέ να την προδώσει. Η καθοδήγηση αυτή σηματοδοτεί την ένταξη του Ιωσήφ στην ορθόδοξη πίστη και τη μεταμόρφωσή του σε άνθρωπο ταπεινό και φωτισμένο.

Η ομιλία ανέδειξε επίσης τη θεολογική διάσταση της χάριτος και της θεοεγκατάλειψης. Μετά τη συνάντησή του με τον Άγιο Πορφύριο, ο Ιωσήφ περνά μια περίοδο πνευματικής δοκιμασίας, όπου αισθάνεται εγκαταλελειμμένος από τον Θεό. Ο π. Ευάγγελος εξήγησε ότι τέτοιες δοκιμασίες αποτελούν αναγκαία στάδια της πνευματικής πορείας, μέσα από τις οποίες ο άνθρωπος μαθαίνει να εμπιστεύεται τον Θεό χωρίς να στηρίζεται στα συναισθήματα ή στις αισθήσεις.

Στο τελευταίο μέρος της ομιλίας του, αναφέρθηκε στην ανάγκη διατήρησης της ορθόδοξης ταυτότητας μέσα σε έναν κόσμο που απομακρύνεται από την αλήθεια. Τόνισε ότι η Εκκλησία παραμένει μία και αδιαίρετη, και ότι ο χριστιανός πρέπει να μένει πιστός στη διδασκαλία των Αγίων Πατέρων. Η αγάπη προς όλους τους ανθρώπους, ακόμη και προς τους αιρετικούς, δεν σημαίνει παραίτηση από την ορθόδοξη πίστη, αλλά μαρτυρία της αλήθειας μέσα από ταπείνωση και προσευχή.

